संस्कृत

कृ. न. ८

कथा

३२४४

वेताळ पंचविंशति

" Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai. "

४९०/पृ० १०१

सो दिगंबर महारत्नं त्वया किमर्थं मानीतं। दिगंबरेणोक्तं। रिक्तपाणिर्न पश्येत्त राजानं देवतां गुरुं। निमित्तिकं च मित्रं च फलेन
(1) न फलमादिशेत्॥ महाराज मया महारत्नान्यनेकानीह आनि फलमध्यस्थितानि द्वादशवर्षपर्यंतानि त्वदस्ते समर्पितानि!
नि। दिगंबरवचनमाकर्ण्य राज्ञा भांडागारिक आकारितः। भो भांडागारिक फलानि गवेषयित्वा यानि भांडागारे रक्षिता
नि सर्वाण्यानय। भांडागारिकस्तानि गृहीत्वा समागतः। तानि दृष्ट्वा तेन राज्ञा फलानि दृष्ट्वा सणिं तं च। भो ऋषे यन्मनसेप्सि
तं कार्यं तत्कथय॥ ऋषिणोक्तं। एकोऽदिव्यः केशवो वा [illegible] एकं मित्रं भूपतिर्वा यतिर्वा। एका भार्या सुंदरी वा दरी वा
एको वासः पत्तने वा वने वा॥१॥ सिद्धिमेत्योपधं धर्म [illegible] दं वा मित्रुनं। कुलकं कुत्सितं कर्म मतिमान्न प्रकाशयेत्
॥२॥ अर्थनाशं मनस्तापं गृहे दुश्चरितानि च। वंचनं चापमानं च मतिमान्न प्रकाशयेत्॥३॥ गिरिपृष्ठं समाकृष्य ग्रामादे
वा स्थागतः। अरण्ये निर्जने देशे तत्र मंत्रो विधीयते [illegible] त्वं अस्मै कोऽपि विज्ञापयिष्यामि। तेनोक्तं राज्ञा एकांते तत्र। ऋषि
णोक्तं। राजन् गोल्लानदीतीरे महाश्मशाने अग्निकुंडस्थ [illegible] रूपाघोषमंत्रं साधयिष्यामि। मम तु त्वरसाधको भव। अस्मि
न्मंत्रे अष्टमहासिद्धयो न विघ्नंति। अणिमा महिमा चैव लघिमा गरिमा तथा। ईशित्वं च वशित्वं च प्राकाम्यं प्राप्तिरेव
च। यत्र कामावशायित्वं अणिमाद्यष्टकं स्मृतं॥ इमां सुधैर्यसंपन्नो भवत्युत्तरसाधकः। यस्माद्धीरो मंत्रश्च सिद्धस्यापि
विनाशकः। धीरस्तु सर्वदा तं हि द्वात्रिंशल्लक्षणोर्युतः। अतोऽहं कर्तुमिच्छामि त्वामेवोत्तरसाधकं। इत्युक्ते सति राजा

प्रतिपन्नं। एवं करिष्यामि। तदनंतरं सर्वोपस्करं गृहीत्वा। दिगंबरो निशीथसमये गोलानदीतीरे महाश्मशानमनुप्रा।
मो गतः। पृष्ठतो राजापि कोशे छुरिकां गृहीत्वा संप्राप्तः। तेनापि दिगंबरेण॥ सो वीरसाधने ज्योतिर्मः हृदी ग्रं त्रिणीपादपस्थिष्टति
तत्र शाखायां मृतकमवलंबित॰॰॰। तन्मृतकम्। आदाय शीघ्रमागच्छ यमानेन। यदि त्वदत्तिनं मृतकं पुनर्हृदं करिष्यसि॥
राजा तद्वचनमाकर्ण्य प्रस्थितः। ॰॰॰ इति क्रमस्मति दिगन्तरं ह्रपते। विविधमंत्रहृदयं ने श्रुतवेतालरंपत्नाः॥१॥ नील
जीमूतसंकाशं कटकंठं तथा व॰॰ गान्नौ कंतं वनिमर्दि॰॰ विश्वपितं या॥२॥ तत्र गत्वा सोपि तत्कोटरसमारुह्य
छुरिकया पाशं छित्वा पातितं भू॰॰ तथा वडनं॰॰ पश्चात्तत्रैव शाखायां भवत्येव॰॰। पुनरपि चटित्वा मृत
कपाशं छित्वा स्कंधे कृत्वा तूष्णीभूय यावन्मार्गे गच्छति ताव॰॰ एवमुक्तमिति न विनालिनोक्तं॥ गीतशास्त्रविनोदेन
कालो गच्छति धीमतां। व्यसनेन तु मूर्खाणां निद्रया कलहेन वा॥१॥ सतां सप्तपदं मैत्री सज्जनो त्रिपदा स्मृता। सतानामपि
मा धूर्तानां तेषां मैत्री पदे पदे॥२॥ तावत्त्वं श्रूयतां महाराज कथानकं॥ ॥अस्ति वाणारसी नाम नगरी। तत्र प्रतापमुकुटो
नाम राजा। तस्य पुत्रो मुकुटशेखरो नाम। सर्वमंत्रिपुत्रेण बुद्धिसागरेण सह आखेटकं गतः। तत्र महासरोवरं संप्राप्तः
हंसकारंडवाकीर्णं चक्रवाकोपशोभितं। पद्मकिंजल्ककह्लारैर्नीलोत्पलमिश्रोत्पलैः॥१॥ छादितं पद्मिनीपत्रैर्मत्स्यैः कू
र्मैर्जलौकसैः। तटे रम्ये घने वृक्षैः केतकीखंडमंडितं। कदलीकुसुमामोदलुब्धषट्पदशोभितं। दास्यहस्ताखिला

(2A)

रंडच कोरानंदसंकुलं। कलहंसकुलिरम्यं केकाकुलनिनादितं। जराकुकुदसंगीतं वीथी सागरघोसितं। तत्रसमीपि
शिवायतनमेकं दृष्टं राज्ञा। शिवं नमस्कृत्य राज्ञोक्तं शिवस्तोत्रं॥ अद्यो वा दारे वा बालव निरिपो वा सुहृद्दिवा मरणो॥
वालो हैवा कुसुमशयने वा दृषदि वा॥ तृणे वा स्त्रैणे वा मम समदृशो यांतु दिवसाः क्वचित्पुण्यारण्ये शिव शिव शिवे
ति प्रलपितः॥१॥ यामालचांतरिक्षे दशादिशि गगने समद्वी [illegible] समुद्रे स्मेलोष्टेच काष्टे क्षितिजलपवने स्थावरे जंगमेवा
।बीजं सर्वौषधीनां पशुपतिनगरे हृदूरूपत्रे तृणाग्रे सर्वव्यापी शिवोयं यदि वदसि सवान्नास्ति देवो द्वितीयः॥२॥ धवला
न्यातपत्राणि वाजिनश्च मनोरमाः॥ सदा मत्ताश्च मा[illegible]न्नमति शंकरे॥३॥ चूर्णहत्यानि पापानि श्रगम्यागमनानि
च। गोघ्नश्चैव कृतघ्नश्च ब्रह्महा गुरुतल्पगः॥४॥ एकेन [illegible] पानेन शिवाधिष्ठितचेतसा। सर्वपापविनिर्मुक्तः स गच्छेत्प
रमं पदं॥५॥ यावद्देवं नमस्कृत्य राजा ततो पवि[illegible]र्थे सखी० रिहता नायके कामसमागता। तत्र स्नानं गो
रीसृजनादिकं कृत्वा या वत् [illegible] नरीरूप [illegible] राजा सापि दृष्ट्वा परस्परं कटाक्षनिरीक्षणादिकं हा
स्यां संजातं। शोषणमोहनदीपनताडनउन्मादन पंचिः पंचबाणे राजा हृदये ताडितः। तया संकेतस्थाना निरूपितानि। मस्त
कात्पद्मं गृहीत्वा कर्णे क्षिप्तं। कर्णा[illegible] दंते क्षिप्तं दंते [illegible] पादयोर्क्षिप्तं पादात्पद्मं हृदये क्षिप्तं। एतत्सर्वं कृत्वा सा निजावासे गता॥

Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai — joint project

(3)

सोपि राजा विरहवेदनया पीडितः। तत्कालं विहाय मंत्रिपुत्र बुद्धिमेरुदत्तस्याग्रे कथितं। यदि तां पाममसार्यानिञ्च विष्यति त
दाहं मरिष्यामीति निश्चयः॥ एवं श्रुत्वा मंत्रिपुत्रेण कथं त्वया न ज्ञातं। राज्ञोक्तं। न किं विज्ञानामि। मंत्रिणोक्तं। उदीरितोर्थः
पशुनापि गृह्यते। हयाश्च नागाश्च वहंति चोदिताः॥ अनुक्तमप्यूहति पंडितो जनः। परेंगितज्ञानफला हि बुद्धयः॥१॥ रा
ज्ञोक्तं॥ मंत्रिपुत्र सा स्त्री वररम्या। यौवनेन मदोन्मत्ता ... शोभिता। सर्वालंकारसंयुक्ता कामशास्त्रसुपारगा। कमलो
दरवत्पादौ पद्मरागनिभैर्नखैः। कदलीगर्भसंकाशे ... सुशोभने॥३॥ नितंबं विपुलं तस्या गुल्फं त्रैलोक्यमोह
नं। पीनोन्नतौ स्तनौ तस्याः सुवर्णकलशोपमौ॥४॥ ... कोटरे तस्याः सुशोभने। अंगुल्यो वर्तुला का
राः पद्मरागनिभा नखाः॥५॥ निर्मलो रक्तबिंबोष्ठौ कपोला... तिविभ्रमौ। नीलोत्पलदलाभे तु नेत्रे कर्णांतगामिनी॥६॥
भ्रुवौ मनोहरे तस्या ललाटं निर्मलं शुभं। शिखीकंठ... केशपाशो विराजते॥७॥ दृष्टिः सुविभ्रमा तस्याः कटाक्षे
प संयुता। दशनादीरके स्तत्या तैलधारेव नासिका॥८॥ मध्ये रोमावली तस्या धारणार्थमिव कृता। विधिना संगतीनतक
लो स्तंपट्टिका॥९॥ सर्वलक्षणसंपूर्णा सर्वावयवनिर्मला। सर्वकार्येषु कुशला कामशास्त्रसुपारगा॥१०॥ सो
बुद्धिमेरुः स्मरमे प्राणसंदेहो स्त्रियं दिमां मेसार्यानि स विष्यति तर्हि मे काष्टसकृणोपसादं कुरु। तदा मंत्रिणोक्तं॥ श्रा का

(3A)

रिरिंगितैर्गत्या चेष्टया भाषणेन च। नेत्रवक्त्रविकारैश्च ज्ञायतेंतर्गतं मनः॥ श्रुणु भावत्॥ तवाग्रे तया यन्मम स्वकांतस्य दंतघटी
त्वाकं संधितं तत्कथितं कर्णकुब्जे नगरे वसाम्यहं। दंतेय ज्ञतं तत्कथितं दंतघाटकस्य राज्ञो ऽहं हिताहं। पादयोर्यत्कृतं तत्क
थितं पद्मावती नामाहं हृदये यत्स्थापितं तत्कथितं त्वमेव प्राणप्रियो मे हृदये वससि। मंत्रिवचनं श्रुत्वा भाणितं राज्ञा। तया पि
यत्र मा तिष्ठति तत्र गत्वा सो ऽजनं कार्यं। तत्क्षणं मंत्रिणा मदन [illegible] सह नगरे संप्राप्तः। मलाकारी गृहे गत्वा स्थितौ तावत्स्यां। दृष्टा ह
स्या सर्वं भि। तासां नामानि। वृद्धा गृहे देवत्री मेः। सिक्ता नि [illegible] कार दासी च धात्री धकुमारी प रजकी च रूपांगना। एतेषां
नाढ सखी ए नाणि नी थ वृद्धा चे निदश। राज्ञा पृष्टं देव [illegible] त्र नगरे वससि। तयोक्तं। सदाहमत्र वसामि। राज्ञोक्तं। सो
ऽगि निनगरस्य। निधानं किं। तयोक्तं। कर्णकुब्जं नाम नगरं तस्य पतिर्दंतघाटकः। पद्मावती राजपुत्री। सदनं तरं भद्विम
रूपेणा तस्याः कंचुक्या थैदीना रहस्यं स त्रवा च्॥ [illegible] कस्य। मया स्नानभोजनादिकं तयो कारापितं पश्चात्पुष्पक
रंडकं गृहीत्वा यदा प्रचलिता तदा मंत्रिपुत्रेण दृष्टा। सो माला कारीकं गमनं तव। उक्तं स्या। पद्मावत्याः समीपे पुष्पमालां ना
ना विधां तीत्वा प्रतिदिनं गच्छामि। राज्ञो दंतघाटस्य पुत्रिका पद्मावती तिष्ठति। तयोक्तम स्ति। अद्य तस्याः पार्श्वे नित्यमेव ग
च्छामि। मंत्रिणोक्तं। दिमातस्त्वया पद्मावत्याः समीपे गत्वा विज्ञप्तं मिनि। द्वौ दृष्टौ च त्वया उत्तिवनांतम र सिस्थितौ। आगतौ

तामद्यावीरोत्सवर्थेकृतनिश्चयोमदीयगृहेसमायांतौ।तयोर्वेवल्लंसुत्वातत्रागतंतयापश्चा।वन्याश्रयेसर्वंवृत्तांतंविज्ञप्तं।प
श्चावत्यातद्वचनंश्रुत्वाश्रीखंडेनदासीलिप्तातस्याहृद्वायाःकरौमस्तकोपरिछित्वासाकपोलेताडिता।संतापवशेनत
त्पिता।।दत्तंदंडेश्वाच्छगच्छममगृहात्त्वाणिच्चाप्रेषिता।आगतासागृहेतयोरग्रेतत्कथितं।तस्यावृत्तांतंश्रुत्वाराजाविषादंगतः
।मंत्रिपुत्रेणोक्तं।देवकार्यकारणमस्ति।दशदिनसेवधृ[illegible]स्व।तयाएवंउक्तंयावत्कृष्णपक्षःसमायाति।इत्युक्त्वा
पुनःतस्यौदीनारद्वयंदत्तं।पश्चात्कथितंतेनसानगिनितरासं[illegible]कार्यं।ततोदशदिवसंमौननिःकंपः।ततःकृष्णपक्षेपुनः।
सादूतीप्रेषिता।गतातत्र।यावत्कृष्णतिमावत्तयापश्याव[illegible]भालेत्वात्रिभिरंगुलीभिर्हृदयेताडिता।गच्छगच्छत्वंदृष्टेन
र्दंडेनताःपीडिता।सादुर्मुखीभूत्वाकृष्णवदनामतीसमयात।[illegible]येतयासर्वंकथितं।राजकुमारोपितांदृष्ट्वाविषादंगतः।मं
त्रिणोक्तं।।राजन्कारणमस्तिमारजस्वलाविद्यते।प्रथ[illegible]तांडालीद्वितीययामश्रुकरी।तृतीयेरजकीज्ञेयाचतुर्थे
दृनिशुद्ध्यति।।पुनरपितस्यौदीनारद्वयंदत्तं।चतुर्दिनेदिवसेव्यतिक्रांतेःसापुनरपिप्रेषितागतातत्रसातांदृष्ट्वाभोजनस्ना
नादिकंसत्क्रियैवकंविधायतत्रत्रिघटिकाचतुःसमयेमंचिकोटदोचद्धामुपवेश्यआवासपश्चिमद्वारेणप्रेषिता।दुर्वचो
मिरतिशयेनपीडिता।तयागत्यसर्वंवृत्तांतंतयोरग्रेनिवेदितं।मंत्रिणासर्वमपिज्ञातं।पुनस्तस्यौदीनारमेकोदत्तः।देव ४

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

(5A)

अथरात्रौपश्चिमद्वारेणासवासनृआकारितः॥मंत्रिणारात्रौराजापश्चिमद्वारेसंप्राप्तः॥तदनंतरंवेडिकासिमैंविकयाद
स्वैरदीद्धासवनोपरिनीतः॥परस्परंस्वनामालापोजातः॥स्नानभोजनतांबूलपुष्पसुगंधादिवस्तुसर्वमपिविधायतत
यासहसुखशय्यायांनिविष्टः॥ततोराजासोत्साहःसंजातः॥गाढालिंगनचुंबनदशनखक्षतशीत्कारणादिकःसीत्का
रकररुहश्रृंगारपारापतकोकिलाद्याश्चादिकःसुरतसंयोगःकृतः॥चतुर्भिःप्रकारैःसुरतंकृतं॥आणिकंसुरतंनामदं
पत्योःपार्श्वसंस्थयोः॥जायतेनिविडाश्लेषसमीचतत्र[illegible]रयोः॥१॥अधस्थारमतेनारीउपरिस्थश्चकामुकः॥प्रसिद्धंसुरतं
नामयामपालजनप्रियं॥२॥पश्चादश्वमेतेयत्रदंपत्योः[illegible]रणं॥पाशार्धंमडतंनामविवक्षणजनप्रियं॥३॥उपरि
स्थारमतेरामाअधस्थःकामुकोभवेत्॥विपरीतंसुरतंनामदंपतीनांचवल्लभं॥४॥तांबूलंकटुतिक्तमुष्णमधुरंक्षारं
कषायान्वितंवातघ्नंकफनाशनंकृमिहरंदुर्गंधि[illegible]नाशनं॥वक्त्रस्याभरणंविशुद्धिकरणंकामाग्निसंदीपनंतांबूल
स्यसखेत्रयोदशगुणाःस्वर्गेपितेदुर्लभाः॥५॥एवंनानाप्रकारैःसंभोगउपभोगप्रयाचसुखशय्यायांमिलितोराज्ञाता
वत्तयापृष्टः॥देवममाभिप्रायंत्वयाज्ञातंकिंवामंत्रिणोक्तेन॥राज्ञोक्तंत्वदभिप्रायंममम्रित्रेणधीमताज्ञातः॥तयोक्तं॥त
ष्टार्दंतवमित्रस्यप्रातःप्राणघातंकरिष्ये॥राज्ञोक्तं॥कस्मात्त्वयोक्तं॥दुष्टंददातिप्रच्छतिगुह्यमाख्यातिपृच्छति॥सोक्तेतु

Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai. Joint project of the

(5)

जयंते वै वधस्ट्विधं प्रीतिलक्षणं ॥४॥ ततः प्रभाते आगत्य सर्वमपि वृत्तांतं राज्ञा मंत्रिणोग्रे कथितं । मंत्रिणोक्तं । प्रभाते मम योग्या ।
विषमोदकाः समागमिष्यंति । ततस्तया मंत्रियोग्या विषमोदकाः अन्यानि स्वादुफलानि पक्वान्नानि गृहीत्वा दासी दत्त्वे तेज
नाद्धिकं चंद्रे पितं । तेषां मध्यात् मंत्रिपुत्रेण मोदकमेकं श्वानमुखे क्षिप्तं । भुक्ते सति मृतः श्वा । श्वानं मृतं दृष्ट्वा राज्ञा कथितं ॥ त
या मदसंयोगं न करिष्यामि । या मम मित्रवधकांक्षिणी ॥ मंत्रिणोक्तं । देव प्रीतिः कारणं न जानामि ॥ जननी जन्मस्थानं बांधव
लोकं वस्त्रनिमित्तं च । पतिं विज्ञेया सक्तासीमं तिन्यस्य मन्यते ॥५॥ क्षीरनीरसमं मित्रं प्रशंसंति विचक्षणाः ॥ नीरं क्षीराय
तेद्यत्स्विन्नयो रक्षति नश्यय ॥६॥ किं बहुना मम सा पितृ[illegible]कर्तव्या ॥ अथ देव निशीथसमये मया मदसुखसंयोगं परमेथे
कल्पं नीत्वा तस्या वामजंघायां करवालः त्रिशूलांकं कृत्वा आ[illegible]भरणानि गृहीत्वा गृहमेवागंतव्यं । यदुक्तं मंत्रिणा तद्रा
ज्ञा कृतं । ततः स मंत्री मदाश्मशाने तत्र गत्वा तपस्वी रूपं [illegible] ॥ जटाजूटधारी च चंद्रा ईकृत[illegible] बहुपद्मासनो
मौनी ईषन्मीलितलोचनः ॥ एवं च मपिरूपधारी राज्ञा तद्वनमाकर्ण्याभरणानि गृहीत्वा मंत्रीपार्श्वे गतः ॥ मंत्रिणा नामां
कितमाभरणानि दत्त्वा सो बर्हिष्टिका यां राजा मुकलितः ॥ तेनो यत्र सुवर्णकारा स्ति इति । पश्चात्तैः सुवर्णकारैर्नामां
कितमाभरणांउपलक्षितं । तोषरूपा पाणेर्नया कलत्रं । राजकीयनामांकितमाभरणान्युपलक्ष्य विहृतः ॥ कोटवालेन दृष्टः

५

(5A)

सौवीरकुलसद्भावान्याभरणानि तेनोक्तं॥ मयागुरुपार्श्वे लिखितानि॥ ततस्ते गुरुसंनिधौ गताः॥ सोसमवनराजकीयान्याभर
णानि कुलक्ष्मानि। नहारकेणोक्तं॥ अद्यकुमारवत्र ईश्वरस्य कदयमारकुस्तु मिमंडलं मत्रयित्वा अघोरमंत्रैः भुरुषं वि
दार्य हनहन घातयश्मारयश्नागा त्रिधायया वद्यो गिनो च कुर्यंति। तावन्मया दृष्टाः। तामांमधमादेका वामजंघायां
त्रिशूलेन हता॥ मद्दाभयादाभरणानि पतितानि निर्भयाय दीन नितद्दृष्ट्वनं श्रुत्वा कोटवालेन राज्ञः समर्पितानि वा सकल
मपि दृष्टांतं विज्ञप्तं। ततः सर्वमपि सम्यग्विचिंतितं राज्ञा सुनि कोटवालो अर्थनाशं मनस्तापं प्रदेशश्च रितानि च। वंचनं चापमा
नं च मतिमान्न प्रकाशयेत्॥ राज्ञोक्तं। ननो राज्ञा मह भिकाराकारिताः। तया पद्मावती विवस्त्रां कृत्वा वामजंघायां
लांछनमवलोकितं दृष्टं विज्ञप्तं भूमिपालस्य देवतत्रं व कृत्वा। सो कोटवाल गत्वा पृच्छ मुनींद्रं अस्याः कोदंडः क्रि
यते। राजादेशेन कोटवालो मुनींद्रसमीपं गतः। यथा। तस्याः कोदंडः। नहारकेणोक्तं॥ श्रूयतां शास्त्रवच
नं॥ अग्निदो गरदश्चैव शस्त्रपाणिर्धनापहः। क्षेत्रदारापहर्ता च षडेते आततायिनः॥ १॥ मत्तं प्रमत्तमुन्मत्तं सुप्तं
बालं स्त्रियं जडं। प्रपन्नं विरथं भीतं न रिपुं हंति धर्मवित्॥ २॥ अवध्या ब्राह्मणा गावः स्त्रियो बालाः स्वज्ञातयः। येषां
चान्नानि भुक्तानि ये चान्ये शरणं गताः॥ ३॥ अतो महत्प्रायश्चित्तं पराधस्त्रीणां विसर्जनो दंडः। ततो भूमिनाथेना परी

(६)

क्षितेः।पद्मावतीनगराद्बहिःनिःसारिता॥उक्तंच॥नष्टेमृतेप्रव्रजितेक्लीवेचपतितेपतौ।पंचस्वापत्सुनारीणांपतिर
न्योविधीयते॥ततस्तेनराजकुमारेणदयदृष्टेनसमारुह्यमंत्रिणासहयामदस्वनगरंप्रतिगतः॥अपरीक्षितंनकर्तव्यंकर्तव्यं
सुपरीक्षितं।पश्चाद्भवतिसंतापोब्राह्मणीनकुलंयथा॥१॥मदसमाविण॥गामोद्देमदृगंनवेत्तिनक्रथोयानेयुनक्तिहि
जात्रविश्वासःकस्यभवत्यर्थेभद्रंनजानामतिष्ठामनुष्मोऽह[illegible]श्चदृष्टयंसमदिषीधर्मात्मिजोदत्तबान्धवायःमक्षुस्थ
प्यनर्थेसमयेबुध्यापरित्यज्यते॥७॥ततोडहित्वाड[illegible]हतेसोदंतघातकः।मातादृष्टिंसमारुह्यगतोयमनि
केतनं।एतत्कथानकंकथयित्वावितालेनोक्तं।राजन्नृव[illegible]एकस्यपापंयदिजानन्नपिनकथयिष्यसितदाहृदयं
स्फोटयित्वापंचत्वंयास्यसि।एवंश्रुत्वाराज्ञोक्तं।राज्ञःपा[illegible]ते।वितालेनोक्तं।कस्मात्कारणात्॥राज्ञोक्तं।गांवोगंधे
नपत्रपंतिब्राह्मणावेदस्यकृपा।वैरीःपत्रपंतिराज्ञान[illegible]मितरजनाः॥राज्ञातत्वंनत्वंजानायसमाश्रितंतंचास्यकृपा॥
विष्टितंसर्वभूतानांश्रुत्वास्तुत्वमेवचाश्रविचारेणनृपस्यपापं।एवंश्रुत्वाशिंशुपावृक्षेगतोवितालः॥ ॥इतिश्रीशि
वदासेनविरचितायांविनोदवितालपंचविंशत्यांपद्मावत्याउपाख्यानंप्रथमंकथानकंसमाप्तं॥७॥ ॥१॥ ॥
नवासरस्वतीदेवीसर्वाभरणभूषिता।पद्मपत्रविशालाक्षीनित्यंपद्मालयस्थिता॥२॥अस्तिधर्मस्थलंनामनगरंतत्र ६

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

(6A)

राजागुणशेषरोनाम।तस्यपुरोधाविस्नुशर्मानाम।तस्यदुहितामदनावतीनाम।सावरयोग्याजातावर्त्तते।तस्यगृहेदेवाय
नमधुसूदनमाधवत्रयोवराःकन्यायाचनायसमागताः।एकाकन्यात्रयोवराःकस्यदीयतेकस्यनदीयते।एवंचिंताप्रपन्नो
ब्राह्मणःसंजातः।ततःसाकन्याईश्वरेछयाकालसर्पेणदष्टा।ततःतत्पित्रामांत्रिकाःसमानीताः।तैश्चिकित्सांनिरीक्ष्यो
क्तं।।यःकृत्तिकाम्लमघाविशाखासार्प्यांतिकाद्रासुभुजंगदष्टः।सोर्द्धयमपुरक्षितोपिप्राणोनिवृत्तोवदनंमनुष्यः।।१
पंचमीनवमीषष्ठीचचतुर्दशीपष्टमासामा।यदद्रुतेममंदंशकालेदष्टोनजीवति।।२।।दाहंस्वेदंश्ववमनंहिक्काश्चलांगसंभ
नं।भ्रमणंश्वासनाशंचकालदष्टस्यचेष्टितं।।३।।एभिर्लक्षणैर्मृतेतिकन्येयं।अस्याःसूत्कनेसंदेहःकिमन्यैर्बहुभाषि
तैः।मांत्रिकवचनमाकर्ण्यतत्पित्राविस्नुशर्मणाचिंतितं।...सूत्ता।पश्चाद्विस्नुशर्मणानदीतीरेनीत्वासंस्कारिता।त्र
योपिवराःतत्रश्मशानेगताः।विस्नुशर्माविदाधांजलिंदत्वास्वगृहेसमायातः।ततस्त्रिभिर्वरैरेवंकृतं।एकोवरः
तद्भस्मसंगृहीत्वादुःखार्त्तःपरदेशांतरंगतः।द्वितीयोऽस्थीनिनीत्वागंगायांगतः।तृतीयोपितस्याःदुःखार्त्तः।तत्र
श्मशानेसोकुटीरकंबध्वाश्मशानमेवांकरोति।प्रथमंविप्रेणदेशांतरंभ्रमताअन्यस्मिन्कामरूदेशेगतेन।त
त्रकस्यचिद्ब्राह्मणस्यगृहेगत्वाभोजनंयाचितंमध्याह्ने।यावद्ब्राह्मणोभोजनार्थमुपविष्टःभुंक्तेतावत्तस्यबालकेन

(७)

रक्षितुमारब्धं। तदा तत्र बालकं मात्रा गृहदीवाचुल्लिकायां प्रदीप्तवह्नौ क्षिप्तं प्रज्वाल्य ज्वलनस्य मध्ये प्रक्षिप्तं। आगंतुकेन कौ
तुकं दृष्ट्वा ब्राह्मणेनोक्तं। न करिष्यामि त्वत्स्नेहस्य गृहे भोजनमित्युक्त्वा गंतुमारब्धं। गार्हस्थेन सन्मानितं। भो स्वामिन् कस्मा
त्कारणात् गम्यते। आगंतुकेनोक्तं॥ राक्षसकर्मप्रवर्त्तितस्य तव गृहे भोजनं कर्तव्यं मया। गार्हस्थेनोक्तं। क्षणमेकं स्थीय
तां। इत्युक्त्वा तेन गृहस्थेन गृहमध्ये प्रविश्य संजीविनी विद्यायाः पुस्तकमानीतं। पुस्तकपुट्टाद्य मंत्रमेकं जपित्वा तद्भ
स्मीभूतं बालकं सजीवं कृतं। आगंतुकेन ब्राह्मणेन कौतुकं दृष्टं। पश्चाद्भोजनं कृतं। ततश्चिंतितं तेन विप्रेण य
दिदं पुस्तकं मम हस्ते चटति तदाहं जीवापयामि तां क[illegible] तस्या जीवापनार्थं रात्रौ तस्य गृहस्थस्य पुस्तकमपहृ
त्य पलायितं। तस्मिन् श्मशाने समायातः॥ द्वितीयो विप्रो गंगायामस्थीनि निक्षिप्य तत्रैवागतः॥ तृतीयोऽपि तत्र स्थितो। प
रस्परं त्रयाणामपि मेलापकः संजातः॥ तत्र स्थितेन [illegible] यात्रादिव्यांतरे गते सति युवाभ्यां कापि विद्या ज्ञाता॥ एकेनो
क्तं। मम संजीविनी विद्या समायाता। यदि इयं जीवापय॥ हतं ज्ञानं क्रियाहीनं हता प्रज्ञा च निःक्रिया। अपश्यन्नंधको
दग्धः पश्यन्नपि च पंगुकः॥१॥ ततस्तेन पुस्तकपुट्टाद्य मंत्रमेकं जपित्वा तद्भस्मनि उदकेनाभ्युक्ष्य कन्या सजीवा कृता षोडश
वार्षिकी समुत्थिता। श्मशानतः। तस्यार्थं त्रयो विप्राः क्रोधं धलोचनाः परस्परं कलहं कुर्वंति। एको वदति इयं

(7A)

मदीया भार्या । द्वितीयो पितया । तृतीयो पि पुत्रः । एतत्कथानकं कथयित्वा वेतालेनोक्तं । राजन् कथय । त्रयाणां मध्ये कस्य पा
पं भवति यदि ज्ञात्वापि न कथयिष्यसि । तर्हि तव हृदयं स्फुटित्वा पंचत्वं यास्यसि ॥ राज्ञोक्तं ॥ श्रूयतां प्रश्नसर्वस्वं यदि तव विस्मयो हृ
दि । येन जीवापिता कन्या स पिता जीवदायकः । येनास्थीनि तीर्थे क्षिप्तानि स च पुत्रः प्रकीर्तितः । तस्य भार्या येन यत्तत्स्थाने संनिषेवि
तं । पश्चात्कथागतो वेतालः ॥ ॥ इति श्री द्वितीयकथानकं ॥ २ ॥ ॥ अस्ति मध्यदेशे भोगावती नाम नगरी । तत्र रूपशेखरो
नाम राजा । तस्य धवलगृहे विदग्धचूडामणिर्नाम पंजरस्थः शुकोऽस्ति । स च राज्ञा पृष्टः । भो कीर किं किं जानासि तत्कथय ।
कीरेणोक्तं सर्वमपि । राज्ञोक्तं । मम अनुरूपा भार्या [illegible] तत्कथय । शुकेनोक्तं । मगधदेशे मगधेश्वरो राजा । तस्य दुहि
ता सुरसुंदरी नामा सा तव भार्या भविष्यति । परं तु मगधेश्वरस्य दुहिता निजगृहे सारिकां पंजरस्थां पृच्छति कथय मम अनुरू
पो भर्ता क्व विद्यते । सारिकयोक्तं । भोगावती नाम न[illegible]रूपशेखरो नाम राजा सकलकलाकुशल सर्वांगसुंदरः स तव
भर्ता भविष्यति । तत् श्रुत्वा सा विरहेण पीडिता । यावद्देशे वर्त्तते तावद्रूपसेनस्य वशिष्टाः संधिविग्रहकेन मगधेश्वरपार्श्वे
दुहितायाचनाय संप्राप्ताः । तस्य पुष्पावती नाम कन्या । मध्यदेशीयराज्ञः प्रधानाः समायाताः । तैरमात्यैर्दुहिता याचि
ता । संधिविग्रहेण वा । सर्वो व संबंधराज्ञा समं दृढीभूतं जातं । तैर्विशिष्टैः राज्ञः पार्श्वे कन्या याचिता । राज्ञाप्यस्मादेसमतिप्रदत्ता ।

(४)

पश्चात्तस्य देशीयेन राज्ञा विवादिना श्रुतं मेलने। ततः सा मदनमंजरी सारिकया मदनसमायाता स्वनगरे। सा सारिका

क्रीडासदने विदग्धचूडामणेः शुकस्य पंजरे निक्षिप्ता। सुरूपां सारिकां दृष्ट्वा शुकेन मदनातुरेण मदनमंजरी प्रतिसा

रिता। हे प्रिये त्वं चललोचने संयोगः क्रियतां। संसारसर्वस्वं न तामेतदेव सारं श्रेयः पुण्यफलं। गतं ते यौवने स्त्रीरूपी वित्तं

च निरर्थकं। यावद्वेत्ति सदा पुंसां स्वभावरागो रतिक्रमं॥ १ सारिकयोक्तं। नाहं पुरुषं वांछामि। अहं कारणाक्तं। शुकेनो

क्तं कस्मात्कारणात्। सारिकयोक्तं। पुरुषाः पापिष्ठाः स्त्रीघातकाः वंचकाः भवंति। शुकेनोक्तं। स्त्रियो पिशाचारिण्या

त्ततस्ता पिण्यः पुरुषवधं कुर्वंति॥ अनृतं साहसं माया मूर्खत्वमतिलोभता। अशौचं निर्दयत्वं च स्त्रीणां दोषाः स्वभावजाः

॥२॥ तयोर्विवादं श्रुत्वा नगरस्य राज्ञा मदनमंजर्या सह सुखसभायां उपविष्टेन। कथ्यतां विवादकारणं॥ सारि

कयोक्तं। पुरुषाः पापिष्ठाः स्त्रीघातकाः भवंतीति कथा... । राजन्‌ अत्रार्थे कथानकमस्ति॥ पद्मापुरं नाम नगरं। तत्र

महाधनो नाम श्रेष्ठी। तस्य पुत्रो धनक्षयो नाम। स च परिणीतः पुण्यवर्द्धननगरे श्रेष्ठिरत्नचंदस्य दुहिता। राजमती

नाम। तेन सा परिणीय पितृगृहे मुक्ता। ततस्तस्य धनक्षयस्य पिता पंचत्वं गतः। तेन धनक्षयेन सर्वं धनं द्यूतेन हारितं।

ततः सो पि श्वशुरस्य गृहे मिलनाय स्वकीयां भार्यामानयनार्थं गतः। कियंतो वासरान्‌ श्राग्रमिकतया तत्र सुखेन स्थित्वा ६

२

(8A)

मासरणांसर्वाभरणभूषितांस्वांभार्यांगृहीत्वास्वश्वशुरं॰कूटंबेघुक्कलाप्यस्वनगराभिमुखंप्रस्थितः॥यावन्मार्गेगच्छतिताव
त्तेनकितवेनभणितं॥हेप्रियेअत्रमहाभयंविद्यते॥आभरणान्यस्मारय॥तयातत्कृतं॥ततःतेनतस्याआभूषणानिगृहीत्वा
त्वातांविवस्त्रांविधायवृक्षेधकूपेपातिता॥ततोनिजनगरंगतः॥ततःकेनचित्पथिकेनसाकूपान्निःसारिता॥पुनश्चपितृगृहे
समायाता॥कृष्णमेकंश्लोकंकृत्वामात्रासुतासमाश्वासिता॥तयापूर्वंअक्कंमातुरग्रेहेमातःअधुनिममसत्त्वोचौरैर्नीतः॥न
ज्ञायतेकुत्रापिप्रणष्टंगतः॥अहंमुषिता॥पश्चादहमेकाकिनीमेवकामासतीसमायाता॥तदाजामातुर्दुःखंकृत्वासमा
श्वासितास्वतनया॥ततस्तेनधनक्रयेनसर्वाणिग्रहणकानिपुनर्घटितानि॥पश्चात्तुभार्याश्वेधकूपेस्फुलांजाचावतनरपि
स्वश्वशुरस्यगृहेकतिपयेदिवसैःसमायातः॥यावत्सत्तुतिष्ठतितावद्भार्यामार्गमध्येदृष्टाचिंतितंतेन॥मयातावत्कूपेक्षिप्ता
कथमत्रदृश्यते॥तयोक्तं॥मार्गेस्वामिन्मयापित्रोरग्रेऽयंयुक्तिःकृतास्तवतिथ्यातिवृत्तत्वात्॥एवंभणित्वाकोरविश्वस्तःपश्चात्
चिंतितंतेन॥मयातावत्कूपेक्षिप्ताकथमत्रदृश्यते॥तयोक्तं॥मार्गेस्वामिन्मयापित्रोरग्रेऽयंयुक्तिःकृतास्तवतिथ्याति
वृत्तत्वात्॥एवंभणित्वास्वगृहेतीतः॥श्वशुरस्यगृहेपरमासंतोषजातः॥सर्वेजनासहोत्साहसंजाताः॥सहाधिकायाःवर्धापनं
दत्तं॥तेनकतिपयदिवसैस्तत्रस्थितं॥पुनःकस्मिंश्चिद्दिवसेरात्रौसुप्तांभार्यांव्यापाद्यआभरणानिगृहीत्वापलायितं॥

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

(९)

स्वनगरं॥सारिकयोक्तं॥राजन्नुत्वप्रक्रमेन मयादृष्टं।सर्वथाममसंयोगेकार्यंनदि।राज्ञोक्तं।लोकीस्त्रमपिस्त्रीणांदोषा
नवदा।शुकेनोक्तं।वाजिवारणलोहानां काष्टपाषाणवाससां।नारीपुरुषतोयानामंतरंमहदंतरं॥१॥ अत्रतेसाव्हसंमाय
पूर्वचमत्किलोततः।अद्योवंनिर्दयचंचस्त्रीणांदोषाःस्वनावकलाः॥२॥ ॥अस्तिकोचनपुरंनामनगरं।तत्रसागरदत्तो
नामश्रेष्ठि॥तस्यपुत्रःश्रीदत्तोनामा।मस्वश्रीपुरेनागरस[illegible]दत्तस्यसुताजयश्रीविवाहिता।सोपितृक्रयाणकानिग्रहीत्वा
श्रीदत्तोनामप्रवहणकेचटितः॥ततःसापितृर्गृहेवर्त्तमानासाकालपर्यायेण।यौवनावस्थासंजाता॥उक्तंच॥यौवनमुद
यकालेविदक्षातिविरूपकेपुलावण्यं।दर्शयतिपाककाले[illegible]बफलस्यापिमाधुर्यं॥१॥ सापिनिजनवनस्थापरिसखीति
परिवृतासतीप्रत्यहंमार्गावलोकनंकरोति।एकस्मिन्[illegible]मार्येसुंदरोयुवादृष्टः॥सुस्नातंसुरूपंदृष्ट्वासुगंधमल्लवर्जि
तं।किंध्यंतेयोनयःस्त्रीणांमामपात्रमिवांतसा॥२॥ तया[illegible]कथितंइमंसुरूपंसमानय।तयामालिनीसखीदूतकेनप्र
षिता।गतातस्यपार्श्वेसा।गत्वोक्तं।सोमस्मथावनारसपुरडदत्तसुतात्वयासमदृसंयोगंवांछति।ततोक्तं।निशीथसमयेतत्र
वहगेहेआगच्छामि।ततःरात्रौमालाकारीसखीगृहेतयोर्मेलापकःसंजातः॥१२ स्यएंश्रीतिरुन्यत्रा।एवंसुखसंयोगंदि
नेदिनेकुरुतः।सतःकतिपयदिवसैःस्वनार्यामानयनायजामातासमागतः॥तंनत्वारिमामातंदृष्ट्वासाचिंताप्रपन्नासंत्र

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

(१A) नै३

ना। किं करोमि क्व गच्छामि को मां धर्तुं समर्थवान्। नष्टुं क्वानष्टपापानि उपसंगो। तं न विशति॥ २०॥ एवं ते उपवसतीन तु स्तु क्का। नष्टपा
त्रशीतं सर्वोऽस्य च। तया सख्याप्येकथितं। अमिगोष्ठी निरंकुशत्वं पुरुषस्य दानियंत्रणता। प्रवासे च स्थानं विदेशे निवासः स्व
पत्न्यपद्यते स्वैरिणीसंसर्गः। यत्तु ईर्ष्याभुत्तापि नित्नीनां विनाशकारणानि। ततः श्वसुरस्य गृहे समादानं दो जातः। कदंब
मिलितं संजातं। ततो महेन्द्रस्थानस्य जनतां च स्वतिलक ... पनादि संजातं॥ उक्तं च॥ श्वसुरगृहे निवासः स्वर्गतुल्यो न
राणां यदि वसति विवेकी पंचषड्वासराणि। तदुपरि ... दधिमधुघृतलुब्धो वराकः पतति किल द्विपात्रे कांजिकात्वंस।
मर्कं॥ रात्रौ रात्रिः संजाता। ततोऽमावृको विवाखुर ... वलात्कदर्म्ये शयनार्थं गतः। सापि मात्रा प्रतिबोधबलेन
नर्द्दः समीपे प्रेषिता। मर्द्दनेनिर्तं। हे प्रिये समागच्छ। ... वाछायता। उष्ट्रीयकरे गृहीत्वा आलिंगनं करोति। तावत्सा
परा स्मुरखी रूथ्य स्थिता। यथा तत्त्वमिस्यैव वाक्यानि ... तथापि तथा तस्याः मम धिक् दुःखं न भवति॥ उक्तं च॥ सुतत्व
वितत्व वा त्वं सुदुश्चरा वा त्वं यमवेश्म यान्तु नी मयि रोषं किं करोषि किंकरोऽस्मि। अथ यथ दिनव वित्तेन सापराधे स्मि बाले निजभुज
युगवल्या पाशबंधं विधेहि॥ तत्त्वोज्ञातं पश्य मम समागमत्वात्॥ न मित्रघ्न ज्ञातदरिद्रि पर्व कृतस्मृत जो विलदोर्मनस्यु॥
स्ततो ऽद्यदानात्कृपति गृहे तव स्वै दो बुद्धं बाप्रथमा नियोगाः। श्वसुरे प्रसन्ने विमलाव हृष्टिः कथा तु रागामधुरा च वाया। स्व

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Phule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan Mumbai.

(10)

द्याधिकं संभ्रमदत्रानित्वं सा वाच्च रक्षस्व जनस्य विक्तं॥ रमा पराङ्मुखी भूत्वा शयने स्थिता। ततः सा च परमसुखं भुक्त्वा
नर्तुः समीपे शयने पाश्वांतरे संरंभ्य इति किं तव चवते निद्रा व शंकाव्या शयना तु ह्राययाव रूछति सखीयु ह्रेता
वन्मार्गे चोरेण दृष्टा। चिंतितं चोरेण। एषा मा सरणा क्व गच्छति। दृष्टतो लग्नश्चोरः। यत्र संकेतस्थाने व्रपतिष्ठति तत्र
वसागता। पतिं त्यक्त्वा तु या नारी गृहादन्यत्र गच्छति। विद्वेष्वरपतेर्नित्यं स्वैरिणी सा विड्भुंधा॥ तस्मिन्नु दिने तत्र पथि
प्रदेशे संगमः कथितो भूत्। या वत्सा तत्र गच्छति तावत् [illegible] दिवव भ्रातं चोरं तणिच्चा कोटपालेन व्यापादितः। त
या दृष्टो दृष्टः। ततः सा मदनेन पीडिता सती पतिं मृतं [illegible] गायति। विलेपन कुंकुम कर्पूरस्तांबूलादिकं सर्वं वि
धाय अतिस्नेहात् भूयो भूयो मुखं चुंबति। चोरो पि दृष्ट [illegible] म पितस्या पव विलसितं ददर्श। यां चिंतयामि सततं म
यि सा विरक्ता सा प्यन्यमिच्छति जनं स जनो न्यसक्तः। अस्मत्कृते च परिशुष्यति काचिदन्या धिक् तां च तं च मदनं च इमां च
मां च॥ एतावता तत्र स्थितेन वटयक्षेण चिंतितं। अस्य मृतकस्य देहे प्रविश्य अनया सह संयोगं करिष्ये। इति विचिं
त्य मृतके संक्रम्य तया सह संयोगः कृतः॥ संयोगे कृते सति नासिका मृतक संक्रमितेन वटयक्षेण दंतैस्त्रोटिता। ततो
वटे गतः। मृतकं भूमौ पतितं। दूरस्थो पि चोरः सर्वमपि पश्यति। ततः सा रुधिरचर्चितांगी सख्या गृहे गता। प्राग्रहरूपासंक १७

(10A)

थितं। मरव्योऽश्लोकं। यामदादिन्योऽस्यामनवति। नावन्न शिरो नर्त्तुः शयने गत्वा गुरुमरताष्टः रोदनीयमिति। मरव्याव
त्तनमाकर्ण्य पुनर्वर्त्तुः समीपे गत्वा रोदितुमारब्धं। नगरस्थ श्वशुरगृहे कुटंबलोकाः अधाविताः। छिन्ननासिकां तां दृष्ट्वा तं किं कृतं
मा ३ श्वसुरेणाज्ञातं कस्य लक्षः। इति निर्घृणेन निर्लज्जेन पापिष्ठेन कर्मनममस्तुमार्यायाः निरपराधायाः कस्मान्नासिका छिन्ना।
भिन्नजातीयैकेन चिंतितं। मम किम् उद्वेगः संजातः। न विश्वसे... सर्पस्य कृष्णविषस्य न विश्वसेत्। नायकात् चलचित्तायाः
स्त्रीचरित्रं न विश्वसेत्।। इति श्लोकं नाथ प्रपन्नेनोक्तं। कथय: किं न पश्यति किं न जानाति योगिनः। मद्यपाः किं न जल्पंति
किं न कुर्वंति योषितः। श्लोकः। अश्वप्लुतं माधवगर्जितं च स्त्रीणां च चरित्रं न वितव्यतायाश्च। अवर्षणं चाप्यतिवर्षणं च देवा न
जानंति कुतो मनुष्याः। इति विचिंत्य कृष्णमुखी भूय स्थितः। ततः सा भार्या आत्मनस्समये दोषकारिणी गत्वा राजकुले
समपिता। राज्ञा ये भृत्यास्तेषां कथितं। राज्ञा निर्णयः कृतः ... योऽस्त्रीघातकः शूलिकामारोपणीयः। इति विचिंत्य शूलि
कायां दातुं प्रस्थापितः। यावत् शूलिकासमीपं नीत्वा शूलिकां दीयते तावत् स्वच्छन्नचौरेण राज्ञा विज्ञप्तः। देव अन्यायो
मा कुरु। प्राग्वृत्तांतं सर्वमपि चौरेण विज्ञप्तं। तत् श्रुत्वा तेन तस्मात् निःश्रवति। ततो धर्माधिकारिः कृत्वा कमालोक्य मणि
तं।। प्रजानां रक्षणं सम्यक् कराज्ञः स्वर्गस्य कारणं। अरक्षायाति नरकं तस्मात् रक्ष्या सदा प्रजाः।। २ इति राजधर्मः।। एवं चौ

(11)

वेतालकथितं समस्तमार्तस्वनं निशम्य आमात्यकोपस्त्वापि परिक्षणस्य मुक्तः। वीरोपि मुक्तो राज्ञा। ततस्तां व्यभिचारिणीं सं
गृह्य शिरमुंडनं कृत्वा नासिका कर्णौ च छित्वा रासभे चटाप्य नगरान्निःकाशिता। राज्ञा जामातरं विषादयित्वा स्वनगराय प्र
स्थापितः। ततस्तां नारीं गर्दभे चटाप्य नगरात् पश्चिमद्वारे निःकाशिता। विदग्धचूडामणिना शुकेनोक्तं। राजन् एवं स्त्रिय॥
दुष्टरूपा भवंति। एतन्मया प्रत्यक्षं दृष्टं। ततस्तावुभौ [illegible]पक्ष्वा तावपि त्यज्य देहं धरायां गतौ त्रिदशालये॥ तत
स्तौ संपरित्यज्य पक्षिभावं उभावपि। दिव्यरूपधरौ भूत्वा [illegible] स्त्रिदशालये॥ २१॥ एवं कथानकं कथयित्वा वेतालेनो
क्तं। राजन् अनयोर्मध्ये कस्याधिकं पापं भवति। राज्ञो[illegible]पि। यदि जानन्नपि कथयिष्यसि तदा त्वं पापं भविष्य
ति। राज्ञोक्तं। निर्घायापि देवदत्त पुंसां द्विकदाचन। धर्म[illegible]चारिणी नियता स्त्री न भवंति यतः॥ २ अधिकं स्त्रीषु वर्त्तते पुरु
षो विरलपापः। एवं श्रुत्वा गतो वेतालः॥ ॥इति श्री[illegible]कथानकं॥ ॥३॥ ॥अस्ति वर्द्धमानं नाम नगरं। तत्र शूद्रिको ना
म राजा। स च आस्थाने स्थितो निविष्टः। एकस्मिन् दिवसे दक्षिणापथात् वीरवरो नाम राजपुत्रः सेवाकरणाय समायातः। त
तः प्रतीहारेण राज्ञा सह दर्शनं कारितं। राज्ञोक्तं। दिनपादिकायां तव किं क्रियते। वीरवरेणोक्तं। दीनारसहस्रमेकं। राज्ञो
क्तं। कियंतो गजरथतुरंगपदातयः संति। तेनोक्तं। भार्या सुतः दुहिता अहं च। चत्वार एव। पंचमो नास्त्येव। राजसभायां ११

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे
राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००१ (महाराष्ट्र)
दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८
Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com